

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Deres ref: 12/388 SL HWH/KR

Vår ref: MHF

Dato: 18. september 2015

Høringsinnspill om eiendomsbeskatning av arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk

Treforedlingsindustriens bransjeforening (TFB) støtter Finansdepartementets forslag til endring av regelverket for arbeidsmaskiner i eiendomsskatteloven. Begge alternativene som legges frem vil styrke konkurranseevnen til treforedlingsbedriftene, og TFB foretrekker alternativ 2 som varig løsning for eiendomsskatten.

En endring av eiendomsskatte-regelverket i tråd med alternativ 2 vil styrke grunnlaget for norske investeringer i hele verdikjeden og skape grobunn for vekst i bedriftene. Mange av treforedlingsbedriftene betaler i dag svært høy eiendomsskatt på produksjonsutstyr etter regelverket for "verk og bruk". Regelverket er uklart og tolkes ulikt, og påvirker investeringsutviklingen i kommuner forskjellig.

Treforedlingsindustrien er en del av verdikjeden for skog. Ufordelaktige rammer for en del av verdikjeden, f.eks. i sagbruk eller i treforedlingsindustrien, vil påvirke de øvrige aktørene.

Eksporten av tømmer fra Norge er firedoblet siden 2009, hvor mesteparten går til Sverige. I Sverige blir tømmeret prosessert og videreforedlet. Med bedre rammebetingelser for skognæringen kunne dette eksporttømmeret vært videreforedlet i Norge, og skapt arbeidsplasser, økt verdiskaping og økt eksport av ferdigvarer.

Utviklingen i treforedlingsindustrien

Siden 2005 er produksjonen i papir- og papirmasseindustrien mer enn halvert, se figur 1. Årsakene er mange; rammebetingelsene har samlet trukket i feil retning, et generelt og tiltagende høyt kostnadsnivå, transportkostnadene har vært svært høye siden 1945 sammenlignet med Sverige og Finland, samt at bedriftene i Norge har prioritert ulikt.

Nedgangen i produksjonen i den samlede skogsindustrien i Norge får mange utslag; nedleggelser, permitteringer, oppsigelser som går ut over enkeltpersoner og særlig lokalsamfunn i distriktene. I tillegg får det konsekvenser ved økt transportbehov og lavere verdiskaping i Norge.

Figur 1: Mens den norske papir- og papirmasseindustrien er halvert siden 2005, er produksjonen i den tilsvarende svenske industrien på samme nivå som for ti år siden.

Produksjonsindeks for papir, papirmasse, papp mv

Kilde: SSB (2005 = 100) og SCB (2010 = 100)

01.09.2015

Norsk Industri 3

En av rammebetingelsene som hindrer vekst for norsk skogsindustri, er kommunenes mulighet til å skrive ut eiendomsskatt på verk og bruk. Den bør fjernes i tråd med Finansdepartementets alternativ 2 i høringsrunden. Bakgrunnen til dette er:

- Regelverket er uklart med stadige stridigheter og rettssaker
- Regelverket er uforutsigbart og tilfeldig
- Regelverket gir høyere eiendomsskatt for skog-bedrifter i Norge enn i Sverige
- Regelverket gir industrien høyere eiendomsskatt enn annen næringsvirksomhet, som kontorbygg eller kjøpesentra

Regelverket er uklart med stadige stridigheter og rettssaker

Til tross for at eiendomsskatten har vært rimelig uforandret siden 1882, og spesielt siden 1911, er det stadig stridigheter mellom bedrifter og kommuner. Utskrivingsgrunnlaget er ofte tilfeldig og gir grunnlag for langvarige rettsprosesser med høye kostnader for bedriftene og kommunene. Større industribedrifter som har vært bygget opp gjennom mange år med sammensatte produksjonsprosesser takseres ofte av takstmenn uten tilstrekkelig kunnskaper om moderne industri. I takseringen av maskiner og utstyr oppstår det ofte dissens mellom eiendomsskattetakstnemdene og berørte bedrifter. Juridisk strider mellom bedrift og kommune, løses noen ganger på politisk nivå i kommunene, men belaster ofte rettsapparatet med høye kostnader for enten bedrift eller kommune.

Den siste stevningen til tingretten er fra Norske Skog Saugbrugs i Halden mot Halden kommune.

Norske Skog konsernet har to ganske like papirfabrikker i Norge, ved siden av Saugbrugs er dette papirfabrikken i Skogn i Levanger. Eiendomsskatten i Skogn er på ca. fire millioner kroner. Etter møte mellom bedriften og kommunen der saken ble gjennomgått, revurderte kommunen grunnlaget for eiendomsskatten, slik at denne gikk ned fra syv til fire millioner kroner.

Basert på dagens regelverk for "verk og bruk" var papirfabrikken i Skogn overbeskattet, og hadde nådd et nivå for eiendomsskatten som ikke var bærekraftig for bedriften.

Når dagens regelverk gir Halden kommune grunnlag for en eiendomsskatt i 2013 på over tyve millioner kroner, for en sammenlignbar fabrikk, betyr det rom for juridisk strid. Etter eiendomsskattetakstnemndas omtaksering av Saugbrugs er nå eiendomsskatten satt til 16 millioner kroner i 2015, men dette er fortsatt fire ganger så høyt som nivået i Levanger. Det er en svært urimelig forskjellsbehandling mellom to nærmest identiske fabrikker i samme land men i ulike kommuner.

Kommunen støtter seg på takstmenn og dagens lovverk. Vår vurdering er at den kommende rettssaken rundt Norske Skog Saugbrugs er det beste eksempel på at dagens regelverk ikke holder mål verken for bedriften eller kommunen.

Et nytt regelverk for eiendomsskatt basert på Finansdepartementets alternativ 2, vil fjerne mesteparten av rettstvistene knyttet til bedrifter. Taksering av næringseiendom er vesentlig enklere enn "verk og bruk". Det finnes en rekke profesjonelle takstmenn og investorer som arbeider daglig med verdsettelse av næringseiendom. Det er i tillegg betydelig omsetning av slik eiendom, slik at det er lite tvil om markedsverdi av næringseiendom.

Regelverket er uforutsigbart og tilfeldig

Hvis Halden kommune taper rettsaken mot Norske Skog, kan de bli tvunget til å betale bedriften 20 millioner kroner. Dette er en stor del av eiendomsskatten for kommunen i 2016, og tilbakebetalingen kommer i så fall som et tillegg til lavere fremtidige inntekter for Halden og andre norske kommuner. Med en eiendomsskatt tilsvarende papirfabrikken på Skogn, vil kommunens inntekter fra eiendomsskatt synke ytterligere. Ett så stort frafall av inntekter, viser hvor tilfeldig regelverket er, ikke bare for industribedriften, men også for kommunen.

Finansdepartementets forslag til en opprydning ved å fjerne det over 130 år gamle regelverket for "verk og bruk" og erstatte dette med et felles regelverk for næringseiendom, vil fjerne tilfeldighetene og uforutsigbarheten som preger dagens regelverk. Regelverket for næringseiendom er innført i 2011 og baserer seg på en moderne eiendomsskatt som er felles for alle typer eiendommer, slik det også er i Sverige.

I Sør-Odal har det akkurat vært en diskusjon mellom et sagbruk og kommunen. Uenigheten endte i retten, men før saken gikk til retten (Glåmdal tingrett, se under) var det mange prosesser knyttet til grunnlaget for takst av bedriften. Særlig den arbeidende kapital fikk redusert skattegrunnlaget på grunn av prosessen. Takstverdien for hele bedriften gikk ned fra 90 millioner kroner til 50 millioner kroner før saken endte i retten.

Borregaard, som ligger i Sarpsborg kommune, fikk ved forrige taksering en forskjell i substansverdi og avkastningsverdi på 2,1 milliarder kroner. En så stor forskjell mellom resultatene av de to takseringsmetodene, understreker at regelverket er uforutsigbart for både bedrifter og kommuner.

Borregaard har de siste fem årene investert 200 millioner kroner i større pilot- og demonstrasjonsanlegg for utvikling av ny teknologi, og vil investere ytterligere 225 millioner kroner i et første anlegg for å kommersialisere produkter. Disse anleggene har ingen avkastning før investeringen viser seg vellykket frem i tid. Likevel blir utstyret omfattet av eiendomsskatten.

Flere kommuner velger kun å beskatte bygninger og holder produksjonsutstyr utenfor grunnlaget for eiendomsskatten. Dette er ikke valgt modell i kommunen Levanger, Halden og Sarpsborg.

Det finnes en rekke tilsvarende eksempler på tilsvarende tilfældigheter i alle bransjer i hele landet, og vi viser til høringsuttalelsen fra Norsk Industri som vil ta med flere eksempler.

Flyttbart produksjonsutstyr

Dommen fra Glåmdal tingsrett er dagens virkelighet for maskiner, som omsettelig løsøre og ikke fast eiendom, omtalt:

"Når det gjelder maskinene og tilbehørets fysiske tilknytning til den faste eiendommen, anføres at disse står montert på flate betonggulv og er festet til disse med enkle bolter. Maskinen og tilbehøret er inndelt i mindre enheter som lett kan demonteres og flyttes. Maskinenes størrelse og vekt taler mot at det foreligger nødvendig integrering i bygget. Utstyret tar ikke skade av demontering og flytting. Maskinene og tilbehøret har god anvendelighet andre steder."

Slik er også vurderingen av maskiner og utstyr i treforedlingsindustrien. Da Norske Skog la ned papirfabrikken på Follum i Ringerike ble fabrikken demontert og de ulike produksjonsdelene solgt til utlandet som løsøre, og tatt i bruk i annen treforedlingsvirksomhet. I 1882 gjorde kanskje logistikk og muligheten for transport av utstyr og råvarer at treforedlingsvirksomhet og sagbruk av stedbundet, i dag er den ikke lengre stedbundet.

Det er viktig at Stortinget lager et lovverk som stemmer med dagens moderne verden. Det som var stedbundne maskiner på 1800-tallet kan via teknologi og samfunnsmessig endring være løsøre i dag. Ved å lage regler for stedbunden virksomhet som vannkraft og fjerne muligheten til å skrive ut eiendomsskatt på grunnlag av de 130 års gamle reglene for verk og bruk, vil norsk treforedlingsindustri forbedre sin relative konkurranseposisjon.

Industrien får høyere eiendomsskatt enn annen næringsvirksomhet

Industribedrifter får i dagens regelverk taksert eiendommen som "verk og bruk", mens andre næringseiendommer kun får taksering av bygg og tomt. Fra 2011 er det et eget regelverk for næringseiendom som kan erstatte dagens "verk og bruk" for samtlige industribedrifter.

Med dagens regler har industribedriftene en ekstra ryggsekk med skatter på arbeidende kapital, som ingen andre næringer har, unntatt vannkraft. TFB er generell motstander av særskatt på arbeidende kapital, og i høy grad motstander av at industrien skal pålegge tilleggsskatter sammenlignet med andre næringer.

Vi viser for øvrig også til høringsuttalelser fra Norsk Industri og Næringslivets Hovedorganisasjon.

Vennlig hilsen

Treforedlingsindustriens Bransjeforening

Carsten Dybevig
Styreleder
(sign.)

Tuva Barnholt
Nestleder
(sign.)

Marit Holtermann Foss
Daglig leder
(sign.)